

Achtergrond

De basistraining voor praktijkopleiders in de sociale geneeskunde duurt zes dagen. De eerste twee dagen (de startmodule) leggen de basis, de verdere dagen bieden verdieping. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij zich ook tussentijds bekwamen via zelfstudie en opdrachten. Zij krijgen tijdens hun scholing tot praktijkopleider een buddy, een ervaren praktijkopleider die superviseert en feedback geeft. Deze buddy is daarmee een rolmodel voor de praktijkopleiders in opleiding. Zo wordt ook ervaren hoe het is om feedback te krijgen naar aanleiding van een korte praktijkbeoordeling of huiswerkopdracht. Dit 'zelf ervaren' is een van de redenen dat de deelnemers aan de scholing in didactische vaardigheden zelf ook een individueel opleidingsplan (IOP) moeten maken over hun eigen leerbehoeften ten aanzien van hun nieuwe rol als praktijkopleider en zelf een portfolio moeten bijhouden. Praktijkopleiders in opleiding maken zo mee hoe de aiOS deze aspecten van de opleiding beleven.

Op dag 1 van de startmodule besteden we aandacht aan de opzet van de nieuwe opleiding en de rol en taken van de praktijkopleider. Aan de orde komt onder andere het maken van een IOP, de rol van de buddy en het belang van reflectie in competentie gericht onderwijs.

Tijdens dag 2 ligt het accent op effectief feedback geven, rekening houden met verschillen in leerstijl, stimuleren van persoonlijke en professionele ontwikkeling, en het werken met een portfolio als instrument om deze ontwikkeling te monitoren. Op beide dagen is er aandacht voor het organiseren van een uitdagend en veilig leerklimaat.

Docenten

Sheila van de Sande, arbeid- en organisatiepsycholoog, is gedragswetenschappelijk docent bij de SGBO.

Bart Dollekens is bedrijfsarts en instituutsopleider bij de SGBO.

Resultaat

- Je weet wat de basisfilosofie en opzet is van de opleiding tot bedrijfs- en verzekeringsarts.
- Je hebt je eigen leerbehoeften in je scholing tot praktijkopleider geanalyseerd en vastgelegd in een individueel opleidingsplan.
- Je kunt rekening houden met verschillen in leerstijl tussen jou en degene die je begeleidt.
- Je kent de principes van reflectie en je kunt die benutten om te verhelderen wat jouw leerbehoeften zijn of die van een ander.
- Je kent de spelregels van effectief feedback geven en ontvangen, en kunt die ook toepassen.
- Je kunt een portfolio benutten als instrument om je eigen professionele ontwikkeling vast te leggen en die van een aiOS kritisch te volgen en bespreekbaar te maken.

Opzet en inhoud

Beide dagen bieden een afwisseling van uitleg, oefeningen en groepsdiscussie. Tijdens deze startdagen oefenen de deelnemers met elkaar rond de eigen leerervaringen. Dit gebeurt in koppels waarin men over en weer als 'maatje' naar elkaars ervaringen luistert of feedback geeft op verslagen van huiswerkopdracht. Er is zo veel ruimte om met en van elkaar te leren en te ervaren wat de essentie is van competentie gericht leren.

Deze cyclus wordt nu voor de vierde keer gepland. Behalve kleine veranderingen op basis van de overwegend positieve evaluatieresultaten zijn er geen wijzigingen ten opzichte van de eerdere uitvoering.

Aanvullende informatie voor ABSG

Deze dagen worden al geruime tijd verzorgd met een positief resultaat, zowel klassikaal als dit jaar ook online. In de online uitvoering wordt iets frequenter een korte pauze aangeboden omwille van de concentratie van de deelnemers. De totale contacttijd blijft dezelfde.

Overzicht onderwijsopzet dag 1

- 9.15 – 9.45   **Start van de dag**
Korte introductie van de docenten.
Uitleg over de opzet van de basismodule in het licht van het LPP.
- 9.45 – 10.30   **Kennismakingsoefening**
De deelnemers wordt gevraagd terug te kijken op een positieve of negatieve ervaring in eigen (praktijk)scholing. Interactief gaan we zo na wat kenmerken zijn van een goede en minder goede opleider. Op dit overzicht uit directe ervaring wordt regelmatig teruggegrepen tijdens het verdere onderwijs.
- 10.30 – 11.00   **Kenmerken van competentiegericht en zelfsturend leren**
Interactieve presentatie met uitleg over onderwijskundige inzichten over en randvoorwaarden voor competentiegericht opleiden en zelfsturend leren onder verwijzing naar het LPP en de rol van de praktijkopleider.
- 11.00 – 11.15   **Pauze**
- 11.15 – 11.30   **Bespreking van de voorbereidingsopdracht**
Plenaire terugblik op de voorbereidingsopdracht. Wat leerden de deelnemers uit de oefening rond de competenties en kritische activiteiten voor de praktijkopleider ten aanzien van eigen leerdoelen?
- 11.30 – 12.20   **Aandachtspunten in de nieuwe opleiding tot bedrijfsarts en verzekeringsarts**
Interactieve presentatie van het cursorisch programma van de vernieuwde vervolgoopleidingen met uitleg over wat veranderd is. Uitleg over de nieuwe eisen aan de praktijkscholing. Uitleg over nieuwe werkvormen, toetsen en taken voor de praktijkopleider. Wat is hiervan de achtergrond (met verwijzing naar KOERS, LOP en LPP)? Wat betekent dit voor de aios en praktijkopleider?
- 12.20 – 12.30   **Ruimte voor vragen en reacties**
Wat leeft er aan het eind van de ochtend bij de deelnemers?
- 12.30 – 13.15   **Lunchpauze**

13.15 – 14.15 Aandacht voor het individuele opleidingsplan

Interactieve presentatie over de bedoeling van en de eisen aan het individueel opleidingsplan (IOP) voor aios en praktijkopleiders. Gevolgd door een oefening waarin de deelnemers nadenken over de opzet van hun eigen IOP. Vervolg op de voorbereidingsopdracht.

14.15 – 14.45 Aandacht voor de rol van de buddy, kiezen van een maatje uit de cursusgroep

Volgens het LPP krijgt iedere nieuwe praktijkopleider tijdens de periode van de basistraining in didactische vaardigheden een buddy binnen de opleidingsinstelling. Dit is een ervaren praktijkopleider die de kunst overdraagt. Enerzijds bevordert dit een adequate inwerking. Anderzijds ervaart men zo ook de meerwaarde van gesprekken met een opleider.

Na de uitleg vormen we koppels onder de deelnemers want bij vervolgdagen oefenen we op een aantal momenten in beoordelen, feedback geven en coachen, waarbij de ene deelnemer het vaste maatje is van de ander en omgekeerd. De oefeningen worden zo realistischer dan wanneer het om een soort rollenspel gaat.

14.45 – 15.00 Pauze

15.00 – 16.00 Principes van reflectie, huiswerkopdracht

Interactieve presentatie over de principes van reflectie in competentiegericht onderwijs. Aandacht voor de rol van praktijkopleiders bij het bevorderen / verdiepen van reflectie.

Oefening in reflectie in de koppels die elkaars maatje zijn. Wat moet de ander leren als het gaat om zelfreflectie en bevorderen van reflectie bij de aios?

Uitleg over de huiswerkopdracht waarin iedere deelnemer een IOP uitwerkt over de eigen rol als praktijkopleider. Dit IOP moet beschikbaar zijn op dag 2 van de opleiding en vooraf aan de maatjes en docenten zijn toegestuurd.

16.00 – 16.15 Afronding en evaluatie

Vorbereidingsopdracht voor dag 1

We vragen je het Landelijk Opleidingsplan (LOP) en het opleidingsplan van de SGBO voor jouw discipline te bestuderen. Aanvullend vragen we je om je te verdiepen in de beschrijving van de competenties en kritische activiteiten voor de praktijkopleider, zoals verwoord in het Landelijk Professionaliseringsplan Praktijkopleiders (LPP), met als doel een beter beeld te krijgen van het profiel en het takenpakket van de praktijkopleider. Gevraagd wordt voor jezelf na te gaan wat je vooral moet bijspijkeren om aan dit profiel te voldoen.

Huiswerkopdracht na dag 1

Lees hoofdstuk 11 uit 'Het coachboek voor opleiders' van Beatrijs de Leede en Corry den Rooijen waarin uitleg wordt gegeven over het maken van een SWOT analyse en maak vervolgens zo'n analyse voor je zelf toegespitst op je nieuwe rol als praktijkopleider. Wat gaat je goed af? Waar moet je nog aan werken? Waar zie je kansen? Waar bedreigingen? Bespreek het resultaat met je buddy en gebruik de SWOT analyse vervolgens als onderdeel van je IOP.

Overzicht onderwijsopzet dag 2

9.15 – 10.00 **Start van de dag**

Uitleg over de opzet van deze tweede dag. Uitwisselen van ervaringen tijdens het schrijven van het IOP. Wie heeft al wat kunnen doen met dat wat op dag 1 is behandeld?

10.00 – 11.00 **Feedback geven en ontvangen**

Interactieve presentatie over de basisregels van feedback geven en ontvangen.

Oefening in feedback geven op basis van het IOP. In de tweetallen die elkaars maatje zijn en die vooraf de tekst van elkaars IOP hebben gelezen.

Plenaire afronding van deze oefening waarin ervaringen worden uitgewisseld: wat vindt men moeilijk? Wat ervaart men als meerwaarde van feedback?

11.00 – 11.15 **Pauze**

11.15 – 12.20 **Bevorderen van professionele ontwikkeling**

De praktijkopleider moet de aios helpen om het beste uit zich zelf naar voren te halen en hierbij rekening houden met individuele verschillen in leerstijl en potentie.

In dit onderwijsblok wordt uitleg gegeven over het belang van een veilig leerklimaat. Positieve ervaringen dragen bij aan het ontwikkelen van zelfvertrouwen en kennis van eigen kwaliteiten.

We doen een oefening in duo's waarin men over en weer probeert om kwaliteiten of talenten te benoemen in het persoonlijk verhaal van de ander over een bijzondere en positieve werkervaring.

12.20 – 12.30 **Ruimte voor vragen en reacties**

Wat leeft er bij de deelnemers? Zijn er vragen over vanochtend aan de orde kwam?

12.30 – 13.15 **Lunchpauze**

13.15 – 14.15 **Verschillen in leerstijl**

Oefening in subgroepen over de vraag aan welke competentie of kritische activiteit je vooral wilt werken als praktijkopleider en hoe je dat het liefst wil doen.

Uitleg over de leerstijlen van Kolb met een zelftest naar ieders favoriete leerstijl.

Korte terugblik op de subgroepoefening: past je voorkeur in de oefening bij de favoriete leerstijl volgens Kolb?

Koppeling met het begeleiden van aios: sluit in je begeleiding aan bij *hun* leerstijl en ga er niet vanuit dat die dezelfde is als die van jou.

14.15 – 15.00 **Portfolio leren en voortgangsbewaking**

Uitleg over het belang van portfoliogebruik in competentiegericht leren met ruimte voor individuele leerroutes. Het portfolio maakt zichtbaar hoe de lerende zich ontwikkelt en geeft houvast bij voortgangsgesprekken.

Uitleg over de formele en informele momenten waarop de studievoortgang wordt getoetst en bewaakt. Uitleg over gebruik van het toetsboek en de eisen bij beoordeling. Uitleg over doel en inhoud van voortgangsgesprekken en tripartiete jaargesprekken.

Uitleg over het gebruik van het portfolio hierbij in voorbereiding en documentatie van afspraken.

15.00 – 15.15 **Pauze**

15.15 – 16.00 **Portfolio leren en voortgangsbewaking (vervolg)**

Uitleg over en mogelijkheid tot oefenen met het digitale portfolio dat de SGBO gebruikt.

Uitleg over het eigen portfolio dat de praktijkopleider moet gebruiken in het kader van eigen scholing en professionele ontwikkeling.

Uitleg over de huiswerkopdracht waarin iedere deelnemer een portfolio inricht en om een KPB vraagt over onderwijskundig handelen van de buddy binnen de onderwijsinstelling.

16.00 – 16.15 **Afronding en evaluatie**

Vorbereidingsopdracht voor dag 2

We vragen je om een individueel opleidingsplan uit te werken volgens het format dat voor opleiders dat je vindt op iProva. Dit format lijkt veel op dat wat we voor aios hebben ontwikkeld. Op deze manier raak je ook vertrouwd met de vragen die we aan de aios stellen. We maken op dag 1 de afspraak dat ieder van jullie het eigen IOP toestuurt aan een van de andere deelnemers en aan de docenten. Iedereen leest voor dag 2 het IOP door dat hij of zij zo ontvangt. Tijdens dag 2 gebruiken we de IOP's voor een feedbackoefening.

Vul ook de vragenlijst over leerstijlen (Kolb) in die je op iProva vindt. We gaan hier tijdens dag 2 mee aan de gang.

Huiswerkopdracht na dag 2

We vragen je om een eigen portfolio in te richten en om een korte praktijkbeoordeling (KPB) te vragen over je onderwijskundig handelen van je buddy. Oefen ook vast met het e-portfolio om handigheid te verwerven in het gebruik.

Ook wordt gevraagd om hoofdstuk 1 en 2 uit Het coachboek voor opleiders te lezen. Je vindt hierin een algemene introductie plus uitleg over de 'beginnende aios'. De verdere hoofdstukken hebben titels als 'de overbelaste aios' en 'de aios die duikt'. Probeer jouw aios te typeren en lees het hoofdstuk of de hoofdstukken die het meest aansluiten bij deze typering. Wat leer je hieruit? Tijdens dag 3 komen we op deze huiswerkopdracht terug.

Andere hoofdstukken uit dit boek zullen in het verdere onderwijs worden gebruikt.

Accreditatie

Gelet op de effectieve onderwijstijd tijdens de contactdagen en de inspanning via zelfstudie vooraf, die wordt getoetst tijdens het programma, wordt accreditatie aangevraagd voor 6 uur per dag contactonderwijs.